การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร*

The Development of a Professional Learning Community Model to Promote Active Learning Management of Teachers under the Secondary Educational Service Area Offices of Surat Thani and Chumphon

[1]กิตติพงศ์ ณ นคร, ชูศักดิ์ เอกเพชร และ นพรัตน์ ชัยเรือง

[1]Kittipong Na Nakorn, Chusak Ekphet and Nopparat Chairuang

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

[1]Corresponding Author's Email: krukitlovecom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผู้ให้ข้อมูลคือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม และ 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี แบ่งเป็น 3 ระยะ โดยการเลือกแบบเจาะจง และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ดัชนีความจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการสร้างรูปแบบและคู่มือที่พัฒนาขึ้นมี 5 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ วิธีการดำเนินการพัฒนา และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีความถูกต้อง ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) ความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.54) และ 3) ผลตรวจสอบรูปแบบมีความเป็นไปได้ ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) และความเป็นประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; ชุมชนแห่งการเรียนรู้; การเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research article aimed at the following: 1) to examine the current conditions, expected conditions, and needs of the Professional Learning Community (PLC) in promoting

*Received September 1, 2025; Revised October 15, 2025; Accepted October 30, 2025

active learning management among teachers under the Secondary Educational Service Area Office of Surat Thani and Chumphon; 2) to develop a PLC model to enhance teachers' active learning management; and 3) to analyze the utility and feasibility of the developed model. The key informants consisted of nine experts for the evaluation of accuracy and appropriateness, and eleven experts for the assessment of utility and feasibility. This study employed a mixed-methods approach and was conducted in three phases. The participants included 184 teachers selected through stratified random sampling. The research instruments were a questionnaire and evaluation form, while the data were analyzed using content analysis, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI).

The findings revealed that: (1) the current condition of the PLC was at a moderate level, while the needs for developing the PLC to promote active learning management were at the highest level; (2) the developed PLC model and its implementation manual consisted of five components: principles, objectives, elements, development procedures, and success factors. The model was found to have a high level of accuracy ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) and propriety ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.54); and (3) the evaluation results showed that the model had the highest level of feasibility ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) and utility ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.41).

Keywords: Model Development; Professional Learning Community; Active Learning

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ อีกทั้งมาตรา 24 ยังระบุให้ครูจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระความรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การคิดวิเคราะห์ และการวิจัย เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ (Ministry of Education, 2001) นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ขณะเดียวกัน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (Active Learning) ผ่านการคิด วิเคราะห์ ค้นคว้า และการลงมือปฏิบัติ (Khammani, 2014) ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัด เนื่องจากครูจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่วนใหญ่ยังคงเน้นการสอนแบบบรรยายและการท่องจำ มากกว่าการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้หรือการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างแท้จริง (Chiangglu, 2016; Suttirat, 2018) ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ แนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและ

ประเทศไทย คือ การสร้าง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรม และสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนการสอน งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (Hord, 1997; DuFour and Eaker, 1998; Mitchell and Sackney, 2001; Khammani, 2017) ยืนยันว่า PLC สามารถช่วยลดความโดดเดี่ยวของครู เพิ่มความรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นอย่างชัดเจน

จากผลการประเมินรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า มีสถานศึกษาที่ดำเนินการพัฒนาครูด้วยกระบวนการ PLC ร้อยละ 87.32 แต่ยังมีสถานศึกษาที่ไม่ดำเนินการถึงร้อยละ 12.68 แสดงให้เห็นว่ายังมีช่องว่างในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน และครู (หัวหน้างานวิชาการ) จำนวน 190 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวน 256 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 184 คน โดยใช้ตารางการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan, (1970) กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และผู้วิจัยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรที่ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแทนแต่ละโรงเรียน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และมีวิธีปฏิบัติที่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.914

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการ โดยใช้สูตร Priority needs index (PNI) และวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยเป็นผู้ยกร่างจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของครู เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มายกร่างรูปแบบ และยกร่างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) องค์ประกอบรูปแบบ 4) วิธีดำเนินการของรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และใช้แบบประมินมาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy) และความเหมาะสม (Propriety) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Selection) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 1) นักวิชาการ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหาร จำนวน 2 คน 4) ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการบริหาร จำนวน 1 คน 5) ครูหัวหน้างานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 1 คน 6) ครูผู้สอนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เครื่องมือในการวิจัยประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญและใช้แบบประเมินมาตรฐานความ

ถูกต้อง (Accuracy) มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.54) และความเหมาะสม (Propriety) มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.54)

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Selection) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพิจารณาและยืนยันความสมบูรณ์ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยผู้เชี่ยวชาญได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Selection) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 1) นักวิชาการ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปหรือการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหาร จำนวน 3 คน 4) ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการบริหาร จำนวน 1 คน 5) ครูหัวหน้างานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 2 คน 6) ครูผู้สอนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เครื่องมือในการวิจัยประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญและใช้แบบประเมินมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) และความเป็นประโยชน์ (Utility) มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.41)

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงและนำเสนอ ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบที่ผ่านกระบวนการจากนที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำเสนอแนะ เพื่อให้รูปแบบสมบูรณ์และเหมาะสม จากนั้นก็นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เสนอต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมรายด้าน

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การสร้างทีมชุมชนวิชาชีพ	3.09	0.80	ปานกลาง	4.65	0.50	มากที่สุด	0.34	1
2. การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน	3.51	0.54	มาก	4.79	0.40	มากที่สุด	0.27	5
3. การเรียนรู้ร่วมกัน	3.24	0.81	ปานกลาง	4.73	0.46	มากที่สุด	0.32	2
4. การสะท้อนผลการสอน	3.42	0.68	ปานกลาง	4.64	0.47	มากที่สุด	0.30	4
5. การประเมินผล	3.47	0.54	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.26	6
6. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.25	0.43	ปานกลาง	4.74	0.45	มากที่สุด	0.31	3
โดยรวม	**3.33**	**0.63**	**ปานกลาง**	**4.71**	**0.46**	**มากที่สุด**	**0.30**	

จากตาราง 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.33, S.D. = 0.63) สภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.46) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสร้างทีมชุมชนวิชาชีพ ($PNI_{modified}$ = 0.34) ลำดับที่ 2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ($PNI_{modified}$ = 0.32) ลำดับที่ 3 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{modified}$ = 0.31) ลำดับที่ 4 ด้านการสะท้อนผลการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.30) ลำดับที่ 5 ด้านการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ($PNI_{modified}$ = 0.27) และลำดับที่ 6 ด้านการประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.26) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

องค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้	3.04	0.56	ปานกลาง	4.67	0.41	มากที่สุด	0.35	1
2. การออกแบบการเรียนรู้	3.10	0.57	ปานกลาง	4.64	0.47	มากที่สุด	0.33	3
3. การพัฒนาองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยี	3.03	0.72	ปานกลาง	4.57	0.85	มากที่สุด	0.34	2
4. การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	3.18	0.57	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด	0.31	5
5. การสนับสนุนและให้กำลังใจ	3.13	0.55	ปานกลาง	4.57	0.52	มากที่สุด	0.32	4
โดยรวม	**3.10**	**0.59**	**ปานกลาง**	**4.61**	**0.55**	**มากที่สุด**	**0.33**	

จากตาราง 2 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.10, S.D. = 0.59) สภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.55) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.35) ลำดับที่ 2 ด้านการพัฒนาองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.34) ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการ

เรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.33) ลำดับที่ 4 ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจ ($PNI_{modified}$ = 0.32) และลำดับที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified}$ = 0.31) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบรูปแบบความถูกต้องและความเหมาะสม ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รายการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	4.79	0.43	มากที่สุด	4.82	0.43	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.82	0.39	มากที่สุด	4.79	0.49	มากที่สุด
3. องค์ประกอบของรูปแบบ	4.77	0.49	มากที่สุด	4.76	0.48	มากที่สุด
4. วิธีการดำเนินการพัฒนา	4.73	0.55	มากที่สุด	4.76	0.47	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.79	0.49	มากที่สุด	4.85	0.37	มากที่สุด
โดยรวม	**4.78**	**0.47**	**มากที่สุด**	**4.71**	**0.54**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า มีความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) และมีความเหมาะสม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.54) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ วิธีการดำเนินการพัฒนา และเงื่อนไขความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. บทนำ	4.73	0.58	มากที่สุด	4.82	0.45	มากที่สุด
2. รายละเอียดของการพัฒนารูปแบบ	4.75	0.48	มากที่สุด	4.75	0.49	มากที่สุด
3. แนวทางการใช้รูปแบบและบทบาทที่เกี่ยวข้อง	4.86	0.35	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด
โดยรวม	**4.78**	**0.47**	**มากที่สุด**	**4.82**	**0.41**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า มีความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) และมีความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.41) ซึ่งมี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วน 1 บทนำ ได้แก่ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ของคู่มือ นิยามศัพท์เฉาะ

ส่วน 2 รายละเอียดของการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ วิธีการดำเนินการพัฒนา และเงื่อนไขความสำเร็จ

ส่วน 3 แนวทางการใช้รูปแบบและบทบาทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวทางการใช้รูปแบบ บทบาทที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้จากวิจัยเป็นโมเดล “TOLREI MODEL” ดังนี้

Figure 1: Development of a Professional Learning Community Model to Promote Teachers’ Active Learning Management under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon

จากแผนภาพข้างต้น ประกอบด้วย 5 ส่วน มีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ ส่วนที่ 4 วิธีดำเนินการพัฒนา และส่วนที่ 5 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ

1. หลักการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมมือ ร่วมใจ และร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบ

กัลยาณมิตรมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

2. หลักการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Principles) หมายถึง แนวคิดและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาท “ลงมือกระทำ” และ “มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น” ในกระบวนการเรียนรู้ แทนการเรียนแบบเน้นรับสารเพียงฝ่ายเดียวจากผู้สอน โดยผู้เรียนจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

3. หลักการมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การที่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน กำหนดแนวทางการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา สนับสนุน และติดตามการดำเนินงาน ให้การพัฒนาเป็นไปอย่างเหมาะสมในทุกกระบวนการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับจึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกัน ส่งเสริมความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้บริหาร อันนำไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2. เพื่อใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

3. เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนด้านสมรรถนะจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ

1. องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 กระบวนการ ดังนี้ 1) การสร้างทีมชุมชนวิชาชีพ 2) การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน 3) การสะท้อนผลการสอน 4) การเรียนรู้ร่วมกัน 5) การประเมินผล และ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. องค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วย 5 กระบวนการ ดังนี้ 1) การสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ร่วมกัน 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การพัฒนาองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินอย่างเป็นระบบ และ 5) การสนับสนุนและให้กำลังใจ

ส่วนที่ 4 วิธีดำเนินการพัฒนา

1. การวางแผน เป็นกระบวนการกำหนดหัวข้อ เนื้อหาสาระ การกำหนดเป้าหมายและกระบวนการที่จะใช้ในการบรรลุผลลัพธ์ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2. การดำเนินการพัฒนา เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามแผนการไปสู่การดำเนินการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การระดมสมองการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

3. การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา หมายถึง หลังจากดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบแล้ว ผู้วิจัยจะทำการศึกษาผลที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงของครูและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีวิธีการดำเนินการสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบประเมิน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผลงานของนักเรียน มีใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4. การสะท้อนผล และการประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อให้ครูมีโอกาสสะท้อนผลจากประสบการณ์จริงในการเข้าร่วมกิจกรรม และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

5. การปรับปรุงแก้ไข หมายถึง กระบวนการในการนำแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ผลสะท้อนคิดมากำหนดแผนการดำเนินการ เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 5 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

1. ภาวะผู้นำของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการชี้นำ ส่งเสริม และสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากร ตลอดจนการส่งเสริมการใช้ข้อมูลและผลสะท้อนกลับในการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืนและเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน

2. การสร้างความตระหนักรู้และแรงจูงใจ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนจากรูปแบบเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระยะยาว

3. การพัฒนาศักยภาพและการมีส่วนร่วมของครู หมายถึง ผู้บริหารได้มีกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติของครูให้สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลด้านการสะท้อนผลการสอน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านการการเรียนรู้ร่วมกัน และด้านการสร้างทีมชุมชนวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยมร่วม เพื่อขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยต ระหนักถึงคุณค่า

ในตนเองและงานที่ทำสร้างความตระหนักรู้ เจตนารมณ์ และข้อตกลงในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพร่วมกัน พร้อมส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตรที่เคารพความแตกต่าง กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และศักยภาพให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความก้าวหน้าของชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องแนวคิดของ Nanchaiwong (2021) ที่สรุปไว้ว่า การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนวิธีการแนวทางปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีภาวะผู้นำในการพูดคุยแลกเปลี่ยน สื่อสารถึงประโยชน์และข้อดี ทั้งนักเรียน ครูและโรงเรียน รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Lueanoy (2018) ที่ได้ศึกษาว่า ครูผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกันมือกันในการสร้างภาพความเชื่อมโยงและทิศทางร่วมไปสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงาน ตลอดจนมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Rattichot (2018) ที่ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ร่วมกันยังเป็นแรงบันดาลใจและพลังขับเคลื่อนให้สมาชิกทุกคนทุ่มเทความสามารถเพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งไว้ นำมาซึ่งความสามัคคี การประสานงานที่ราบรื่น และความต่อเนื่องในการพัฒนา แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรหรือสภาพแวดล้อมภายนอก วิสัยทัศน์ก็ยังคงเป็นเข็มทิศนำทางให้องค์กรเดินไปในทิศทางที่กำหนดไว้

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การสนับสนุนและให้กำลังใจ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินเพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะประเมินร่วมกันระหว่างนักเรียน และครูผู้สอน กระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปองค์ความรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน นำเสนอปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ Office of the Basic Education Commission (2018) กล่าวว่า ได้กำหนดองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ในการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการที่ครูหรือผู้สอนดำเนินการวางแผนและใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนและมีระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และนำไปใช้ในการปรับปรุงการสอนหรือพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มี 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ ส่วนที่ 4 วิธีดำเนินการพัฒนา และส่วนที่ 5 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผลการประเมินมีความถูกต้อง ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) มีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.54) ทั้งนี้รูปแบบมีความชัดเจนในการดำเนินการสามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chatakarn (2014) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระของแต่ละเรื่องว่าจะนำเสนอรูปแบบที่มีองค์ประกอบใด แต่ส่วนใหญ่จะมีองค์ประกอบที่ ใกล้เคียงกัน เช่น ชื่อรูปแบบ แนวคิด หลักการ องค์ประกอบและแนวทางหรือกระบวนการนำไปใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Srikanchana (2018) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ บริบทสถานศึกษา ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ได้แก่ กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ได้แก่ การเตรียมการดำเนินงาน การดำเนินงานการประเมินผลการดำเนินงาน การสรุปผล

การดำเนินงาน และส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Raekrun (2018) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการแนวคิด 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และ 5) แนวทางการดำเนินงานและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pongsrida (2018) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) ข้อจำกัดของรูปแบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Keeves (1997) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ส่วนนำ ได้แก่ สภาพแวดล้อม หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ผลลัพธ์ ตลอดจนการรวบรวมปัญหา ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก นำไปสู่การทำนาย (Prediction) และการทดสอบ 2) การจัดร่างโครงสร้างต้องมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ 3) การนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การทดลองย้อนหลัง โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ และการทดลองใช้ในปัจจุบัน 4) มีเงื่อนไข คือ มองเห็นภาพแห่งความสำเร็จ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จากการประเมินมีความเป็นไปได้ ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.47) และมีความเป็นประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีหลักการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีวัตถุประสงค์ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสถานศึกษาทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเป็นไปและมีประโยชน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ngamsanguan (2017) สรุปไว้ว่า การตรวจสอบรูปแบบเป็นการตรวจประเมินที่มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อตรวจสอบยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบ ซึ่งผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือการปฏิเสธรูปแบบ และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ ทำการทดสอบรูปแบบบางเรื่องนั้น ไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ การประเมินรูปแบบนั้นสามารถทำได้หลายวิธีคือ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การประเมินเฉพาะทาง ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน รูปแบบการประเมินที่มีความยืดหยุ่น และการประเมินรูปแบบมุ่งเน้นการประเมินในมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Prasongsuk (2021) สรุปไว้ว่า ขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนารูปแบบคือ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งตามความเหมาะสม

สรุป

จากการดำเนินการวิจัย สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสร้างทีมชุมชนวิชาชีพ ลำดับที่ 2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ลำดับที่ 3 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ลำดับที่ 4 ด้านการสะท้อนผลการสอน ลำดับที่ 5 ด้านการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน และลำดับที่ 6 ด้านการประเมินผล ตามลำดับ การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มี 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ

ส่วนที่ 4 วิธีดำเนินการพัฒนา และส่วนที่ 5 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผลการประเมินและการตรวจสอบรูปแบบมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรต้องมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู รวมถึงแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

1.2 ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู รวมทั้งสนับสนุน เสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง

1.3 ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูไปใช้ในระดับสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และสะท้อนผลการสอนในการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมโดยการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน (ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่) หรือโรงเรียนในพื้นที่ชนบทและในเมือง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและการปรับใช้ในแต่ละบริบท

2.2 ควรวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ของครู

References

Chatakarn, W. (2014). *Research for the Development of Educational Administration*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Chiangglu, W. (2016). *Report on the State of Thai Education 2014/2015: How to Reform Thai Education to Keep Pace With the 21st Century*. Bangkok: Pimdee Printing.

DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional Learning Communities at Work: Best Practices for Enhancing Student Achievement*. Bloomington, IN: Solution Tree.

Hord, S. M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.

Hotong, R. (2020). *The Development of a Learning Management Model to Improve the Quality of Institutions under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1*. (Doctoral Dissertation). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. Nakhon Si Thammarat.

Keeves, J. P. (1997). *Educational Research, Methodology, and Measurement*. Leeds, UK: Emerald Group Publishing Limited.

Khammani, T. (2014). *Knowledge Management Science for Managing Effective Learning Processes*. (18th ed.). Bangkok: Dansuthakha Printing.

Khammani, T. (2017). *Collected Academic Articles: Strategies for Improving the Quality of Schools, Teachers, Curriculum, and Instruction*. Bangkok: Institute of Academic Quality Development.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement,* 30(3), 607–610.

Lueanoy, A. (2018). *The Management Model of Professional Learning Communities of International Standard Schools*. (Doctoral Dissertation). Nakhon Sawan Rajabhat University. Nakhon Sawan.

Ministry of Education. (2001). *Basic Education Curriculum B.E. 2544*. Bangkok: Kurusapa Ladprao Printing.

Mitchell, C., & Sackney, L. (2001). *Communities of Leaders: Developing Capacity for a Learning Community*. Paper Presented at the Annual Conference of the American Educational Research Association, Seattle, WA.

Nanchaiwong, S. (2021). Creating a Professional Learning Community to Enhance Academic Achievement at Thoeng Witthayakhom School under Secondary Educational Service Area Office 36. *Kasalongkham Research Journal, Chiang Rai Rajabhat University,* 15(1), 41–56.

Ngamsanguan, J. (2017). *A Model for Developing High-Performance Organizations in Large Special Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission* (Doctoral Dissertation). Nakhon Sawan Rajabhat University. Nakhon Sawan.

Office of the Basic Education Commission. (2018). *Guidelines for Supervision to Develop and Promote Active Learning Management*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.

Pongsrida, S. (2018). Developing Teaching Skills of New Generation Teachers in the Thailand 4.0 Era. *Journal of MCU Haripunchai Review,* 2(1), 73–82.

Prasongsuk, K. (2021). *A Model for Developing Teachers' Leadership in Educational Quality Assurance of Basic Education Institutions Through Knowledge Management Process*. (Research Report). Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University.

Rattichot, S. (2018). *Guidelines for Developing Professional Learning Communities for Classroom Research of Teachers in Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok*. (Doctoral dissertation). Srinakharinwirot University. Bangkok.

Srikanchana, D. (2018). *A Model for Developing Academic Leadership Based on Buddhist Principles for Secondary School Administrators under Bangkok Metropolitan Administration*. (Doctoral Dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Bangkok.

Sutthirat, C. (2018). *80 Child Centered Learning Innovation*. Nonthaburi: P Balance D Science Printing.